

Van e lehetőség a magyar közoktatás megújítására?

Fazekas Károly

MTA Közgazdaságtudományi Intézet

„Zöld Könyv a magyar közoktatás megújításáért” konferencia

2008. november 25.

Hogyan kezdődött?

Hogyan kezdődött?

Az Egyesült Államok REPUBLIKÁNUS elnöke, amikor 2002. január 8-án bejelentette a NCLB törvényt, amely a közoktatás átfogó megújítását célozta, akkor - miközben a háta mögött állt a DEMOKRATA párt ikonszerű nagysága: Edward Kennedy szenátor -, a következőket mondta:

"MI, AKIK ITT, EZEN A PÓDIUMON ÁLLUNK, VALAMENNYIEN KOMOLYAN GONDOLJUK, HOGY NEM CSAK NÉHÁNY GYEREKNEK, HANEM MINDEN GYEREKNEK - TEKINTET NÉLKÜL ARRA, HOGY HOL ÉL, MÍLYEN JÖVEDELMI SZÍNVONALON ÉL, ÉS A CSALÁDJA HOGYAN NEVELTE -, MINDEN EGYES GYEREKNEK ELSŐRANGÚ OKTATÁSBAN KELL RÉSZESÜLNI."

Az Oktatás és Gyermekesély Kerekasztal munkájának kiindulópontja

- **Az iskolarendszer működésének, az oktatás minőségének meghatározó hatása van a tanulók munkapiaci esélyeire.**
- **A magyar közoktatás nem tudja kiegyenlíteni a családi szocializációs hátrányokat.**
- **A gyermekek 20-25 százaléka a modern gazdaságban szükséges alapvető készségek, ismeretek nélkül kerül ki az iskolarendszerből.**
- **A közoktatás átfogó reformja nélkül ez a tarthatatlan helyzet nem orvosolható.**

Az oktatás minőségének hatása a gazdaság versenyképességére

Az oktatási rendszer teljesítménye meghatározó hatással van a gazdaság versenyképességére.

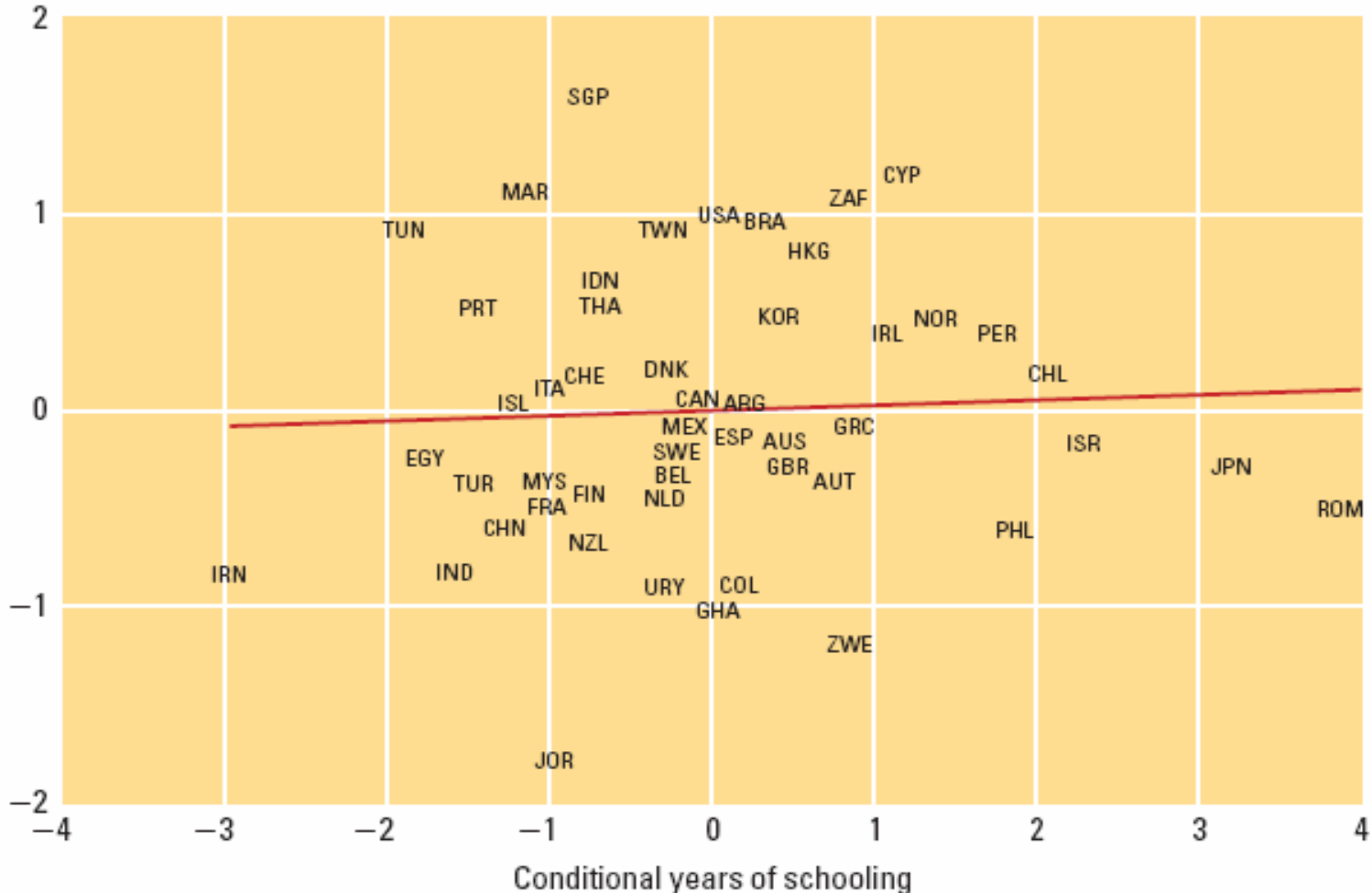
De!

A gazdaság sikerére NEM az oktatás expanziója hanem az oktatás minőségének javítása van hatással!

Hanushek and Kimko: 31 ország, az oktatás minőségének figyelembe vétele az egy főre eső GDP megmagyarázott varianciáját 33%-ról 73 %-ra emelte.

Az iskolázottság mértékének hatása a gazdasági növekedésre

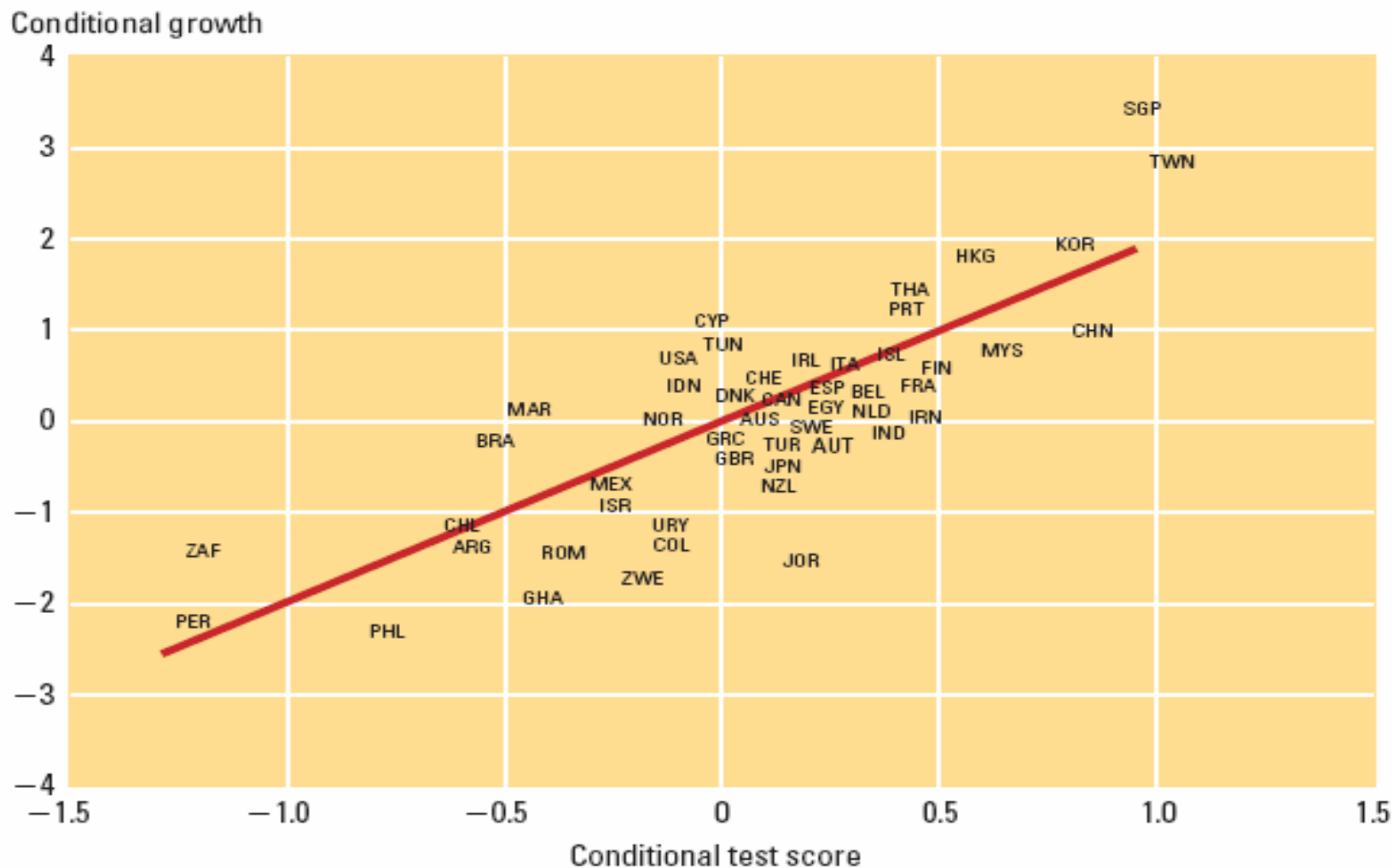
Conditional growth

coef = .0264058, se = .07839797, t = .34

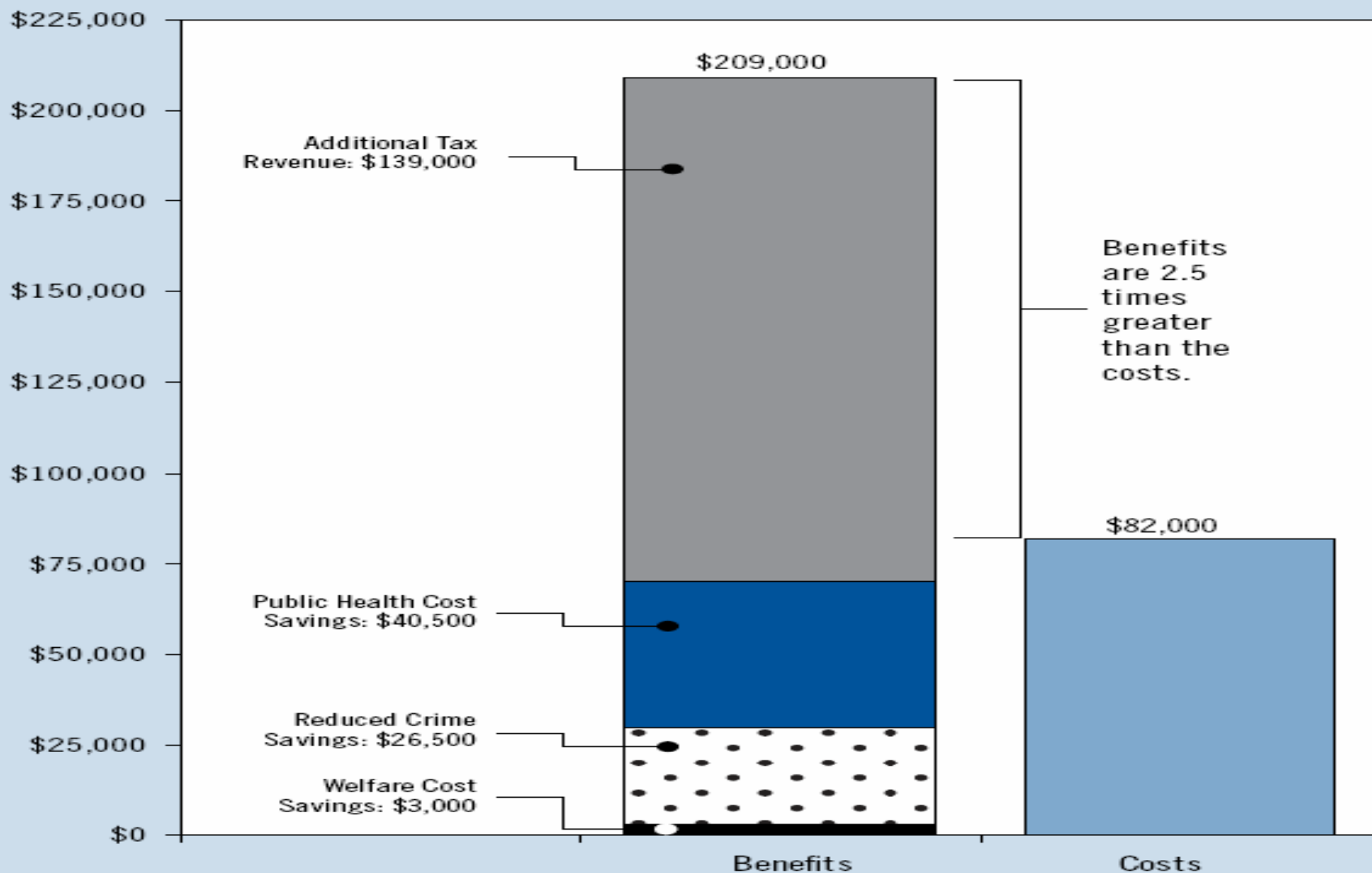
Source: Hanushek and Wößmann (2007).

Az iskolázottság minőségének hatása a gazdasági növekedésre

Source: Hanushek and Wößmann (2007).

A minőségi oktatás költségei és hozamai az Egyesült Államokban

Source: Levin, H., Belfield, C., Muennig, P., Rouse, C. 2007. The costs and benefits of an excellent education for all of America's children. Teachers College, Columbia University. For more information, contact Tom Zembar at 202.822.7109 or TZembar@nea.org. Updated February 4, 2008.

KALÓZOK legyünk vagy tengerészek?

Az oktatás minősége ÖNMAGÁBAN természetesen nem magyarázza meg teljes mértékben az országok közötti különbségeket. A hatás nagymértékben függ az adott ország gazdasági társadalmi intézményeinek minőségétől.

Az intézmények nagymértékben befolyásolják hogy a termelésbe fektetett teljesítményeknek, vagy az újraelosztásban elért sikeres érdekérvényesítő képességnek van nagyobb jövedelmezősége egy társadalomban.

A hatékony intézmények felerősítik a jó minőségű oktatás pozitív hatásait!

Kérdések és válaszok

Kérdés

A megfelelő emberekből legyenek tanárok

- Mi az átlagos tanulmányi teljesítménye azoknak az embereknek, akikből tanárok lesznek?
- Az egyetemi hallgatók és a frissen végzettek hogyan tekintenek a tanári pályára?
- Mennyire szigorúak a kiválasztási folyamatok a tanárképzésben?
- Mi a jelentkezők és a felvettek közötti arány a tanárszakokon ?
- A tanárok kezdőjévedelme hogyan aránylik más diplomásokéhoz?

Hatékony oktatók képzése

- Az kezdő tanárok mekkora személyes felkészítést (coaching) kapnak az iskolákban?
- Az egyes tanárok idejük mekkora hányadát fordítják szakmai fejlődésre?
- Tudja-e minden tanár pontosan, hogy saját gyakorlatában melyek a gyengeségek ?
- A tanárok képesek-e iskolai környezetben jobban megfigyelni és megismerni a tanítás gyakorlatát?
- A tanárok véleményezik és megbeszélik az alkalmazott gyakorlatot?
- Milyen szerepet játszanak az iskolai tanárok a hatékony oktatóképzésben?
- Milyen összegű – az irányelvekbe és az osztálytermi gyakorlatba beépített – koncentrált, szisztematikus kutatást folytatnak a hatékony oktatásról ?

Hogy minden tanuló jól teljesítsen

- Milyenek a tanulók tudására, felfogására és képességeire vonatkozó követelmények ?
- Milyen rendszerszintű ellenőrzési formák léteznek az iskolai teljesítmény minőségének a mérésére?
- Mit tesznek a gyenge teljesítmény kezelésére ?
- Hogyan szervezik meg a finanszírozást és a támogatást?

A világon a legjobb

- Az egyes évfolyamok felső 10%-ában
- A három leginkább vágyott pálya egyike
- A szigorú ellenőrzések célja a tanári potenciál felmérése, pl. tanári gyakorlat, írás-olvasási és számolási tesztek
- 1 : 10
- Összhangban vannak
- >20 hét
- A munkaidő 10%-át szakmai fejlesztésre fordítják
- Igen, az iskolákban folyó mindennapi tevékenység révén
- Igen, a tanárok rendszeresen meghívják egymást óráikra, és kikérik egymás véleményét, tanácsot adnak egymásnak
- Igen, az iskolai formális és informális folyamatok révén
- A legjobb személyes fejlesztőket és tanácsadókat választják szakmai vezetőnek
- Minden évben 50 dollárnak megfelelő kutatási pénz van diákonként az oktatás javítására
- A rendszer teljesítményéhez igazított egyértelmű szabványok
- Minden iskolában tudják, mik az erősségeik és a gyengeségeik
- Hatékony mechanizmusok vannak a lemaradó tanulók támogatására; minimális különbségek vannak az iskolák közötti teljesítményben
- Arra összpontosítanak, hogy finanszírozást és a támogatást oda irányítsák, ahol a legnagyobb hatást fejti ki

A Kerekasztal munkáját meghatározó alapelvek

- **Magasra tettük a mércét: elfogadtuk azt a kiinduló értékelést, hogy a magyarközoktatás súlyos helyzetben van, és hosszú távon ható, jelentős változtatások szükségesek a rendszer hatékonyságának javításához,**
- **csak tényekre épített, tudományos alapelveket követő érvelést fogadunk el egymástól,**
- **igyekeztünk a legfontosabb területekre koncentrálni,**
- **a problémák nem oldhatók meg súlyos érdeksérelmek vállalása nélkül. Türelemre, kitartásra, a következmények mérlegelésére van szükség.**

A Zöld könyv tartalma és üzenete

12 beavatkozási terület

- Kora gyermekkori nevelés (0-7 évesek)
- Kisiskoláskori fejlesztés (6-10 évesek)
- A közoktatás második szakasza és az érettségi
- Esélyegyenlőség, deszegregáció
- Sajátos nevelési igényű tanulók
- Szakképzés, középiskolai lemorzsolódottak képzése
- Oktatástudomány fejlesztése, tananyag
- Mérés-értékelés-elszámoltathatóság
- Tanárképzés, továbbképzés
- Iskolaügy intézményrendszere, finanszírozása
- Tanulói létszámcsökkenés hatásai
- Foglalkoztatáspolitikai eszközök

Négy prioritás

- **A tanári kar minőségét és ezáltal a tanári szakma társadalmi presztízsét javító intézkedések**
- **Az alapkészségeket fejlesztő oktatás**
- **A behozhatatlan induló lemaradások megelőzése, a szegregáció felszámolása**
- **Mérés, értékelés, mentorálás**

Hogyan valósíthatók meg a javaslatok?

Michael Barber:

- **Ambíció**
- **Fókuszáljunk a leglényegesebb területekre**
- **Tisztánlátás**
- **Ne késlekedjünk a szükséges döntésekkel**
- **Törekedjünk arra, hogy megakadályozzuk a dolgok visszarendeződését**
- **+**
- **Konszenzus**

„These Kids Syndrome” és az „Arizona program”

„I was talking with a young teacher there, and I asked her what she saw as the biggest challenge facing her students. She gave me an answer that I had never heard before. She spoke about what she called **“These Kids Syndrome”** - the tendency to explain away the shortcomings and failures of our education system by saying that “these kids can't learn” or “these kids don't want to learn” or “these kids are just too far behind.” And after awhile, these kids” become somebody else's problem. „

OUR KIDS, OUR FUTURE,

Full Text of Remarks by Sen. Barack Obama, November 20, 2007 in
Manchester, New Hampshire.

El kell érünk, hogy gyermekeink megszerezzék mindazt a tudást amely szükséges a sikeres munkához, az egészséges élethez, a művészetek élvezetéhez, az állampolgári jogok és kötelezettségek megértéséhez, a szabad polgári élethez. Ha így gondolkozunk az oktatás valódi feladatairól, elérhetjük hogy a következő generáció valóban a nemzet alkotó részének érezze magát.

**Forrás: Democracy at risk The Need for a New Federal Policy in Education
The Forum for Education a Democracy. 2008.Április.**

Köszönöm a figyelmet!